

Piața Marii Adunări Naționale, nr. 1
MD-2033 Chișinău
Republica Moldova
tel. 23-33-48, fax: 23-35-15
www.edu.gov.md

I, Piața Marii Adunări Naționale
Chișinău, MD-2033
Republic of Moldova
tel. +(373 22) 23-33-48, fax: +(373 22) 23-35-15
www.edu.gov.md

14.03.14 nr. 10/13-253

Ref.: Cu referire la cadrul de organizare a activităților de prevenire a suicidului și de intervenție în caz de tentativă de suicid și suicid la copii în instituția de învățământ

În atenția Organelor locale de specialitate în domeniul învățământului și a directorilor instituțiilor de învățământ

În contextul promovării fenomenului suicidar prin jocuri periculoase online, prezenta circulară explică modul de aplicare a *Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului* în prevenirea suicidului la copii, identificarea și referirea cazurilor grave și acțiunile școlii cazurile de tentativă de suicid și suicid.

Prevenirea suicidului este parte integrantă a programelor de protecție a copilului și de prevenire față de abuz și neglijare. Cadrul general de organizare a activităților de prevenire a violenței în instituțiile de învățământ este reflectat în *Metodologia de aplicare a Procedurii de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ preuniversitar în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului*, aprobată prin Ordinul nr. 858 din 23 august 2013.

Programele de prevenire a suicidului vizează, în primul rând, dezvoltarea abilităților de a face față provocărilor: dezvoltarea abilităților de adaptare/ acomodare la situațiile solicitante ale vieții, rezolvarea problemelor, luarea deciziilor și alegerile importante în viață; construirea relațiilor de prietenie; gestionarea emoțiilor, stărilor depresive, gândurilor suicidare; folosirea responsabilă a surselor de informare, în special a internetului, etc. Inițierea discuțiilor despre resursele și serviciile de suport disponibile la nivel instituțional, local, raional/ municipal și național contribuie la abilitarea și încurajarea adolescenților de a solicita și primi ajutor.

Înțelegerea și recunoașterea factorilor care influențează vulnerabilitatea contribuie la **identificarea de către angajații instituțiilor de învățământ a copiilor cu risc sporit față de suicid**. Din cauza particularităților vârstei, adolescenții sunt expuși mai mult riscului de comportament autodistructiv. În același timp, unii copii ar putea trăi experiențe de viață care le afectează dezvoltarea emoțională și socială: situații de dificultate în familie (absența sau divorțul părinților, abuz de alcool, părinți în depresie, istorie de suicid în familie, abuz, neglijare, venituri reduse, etc.), dificultăți de comunicare și relaționare cu semenii și adulții (tachinare, presiuni, cerințe exagerate, conflicte interpersonale, suferință în urma unei despărțiri într-o relație romantică etc.), dificultăți de comportament și stres cauzat de situații noi.

În cadrul procesului educațional **angajații instituțiilor de învățământ vor urmări la elevi manifestarea semnelor comportamentului presuicidar:**

- gânduri despre moarte; notițe sau discuții privind disperarea și/ sau sinuciderea (în glumă, pe rețele de socializare, în lucrările de la școală);
- își ia rămas bun, inclusiv pe rețelele de socializare; mulțumește diferitor persoane pentru ajutorul acordat în diferite perioade; caută compasiune;
- împarte obiectele de preț: agende, telefoane, haine, bijuterii etc.;
- depresie; sentiment permanent de singurătate, inutilitate, culpabilizare sau tristețe; aprecierea pesimistă a trecutului, a stării actuale; lipsa perspectivelor de viitor; explozii de furie din motive neesențiale;

- evitarea contactelor, izolarea de prieteni și familie; lipse din ce în ce mai dese de la școală; tot mai puține implicări în activitățile care erau cândva importante;
- interes sporit în discuții despre arme, pastile, droguri, metode de sinucidere;
- pierderea sau excesul poftei de mâncare; insomnie sau somnolență pe parcursul întregii zile; plângeri somatice (cefalee, oboseală permanentă, iritație la nivel de ochi etc.);
- depresie „mascată” care uneori se manifestă prin agresivitate, abuz de alcool sau alte substanțe nocive, indiferență față de înfățișarea și igiena personală, față de propria securitate și siguranță.

La identificarea semnelor comportamentului presuicidar, instituția de învățământ este obligată să refere cazul suspect autorităților cu atribuții la protecția copilului, în conformitate cu legislația în vigoare.

Totodată, directorul instituției convoacă un grup de specialiști din instituție, pentru examinarea cazului și elaborarea unui **plan de intervenție**, coordonat cu specialiștii din cadrul Serviciului raional/municipal de Asistență Psihopedagogică. La elaborarea și implementarea planului, pot fi implicați, la necesitate, și alți specialiști din afara instituției: din centrele de sănătate prietenoase tinerilor (CSPT) sau din alte structuri de protecție a copilului.

Specialistul desemnat să comunice cu elevul cu risc suicidar se va preocupa de asigurarea securității și protecției copilului, inclusiv stabilitatea emoțională, satisfacerea necesităților imediate și identificarea persoanelor de încredere.

În cazul în care a avut loc o tentativă de suicid sau un suicid, instituția de învățământ va întreprinde următoarele **acțiuni pentru a administra situația de criză**:

- crearea unui grup de lucru pentru gestionarea situației de criză.
- comunicarea cu familia pentru a determina conținutul informației care poate fi diseminat comunității școlare (în scopul evitării zvonurilor și speculațiilor).
- instruirea și sprijinirea personalului pentru a depăși situația de criză și a comunica constructiv cu elevii, părinții și alți membri ai comunității.
- crearea oportunităților de comunicare și sprijin în exprimare pentru elevi în vederea gestionării emoțiilor; identificarea copiilor care sunt cel mai mult afectați de situație (prieteni, rude cu victima) și oferirea consilierii psihologice.
- comunicarea cu presa se va face în conformitate cu *Regulamentul privind comunicarea între instituțiile de învățământ și mass-media în cazurile care se referă la copii, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 60 din 07 februarie 2014.*
- monitorizarea de către grupul de lucru pentru situația de criză în mediul școlar și adaptarea acestuia la nevoile specifice ale comunității școlare.
- coordonarea participării comunității școlare la funeralii și serviciile de comemorare a victimei va urmări asigurarea unui echilibru între dreptul la intimitate al familiei, exprimarea compasiunii și prevenirea riscurilor pentru bunăstarea emoțională a copiilor.

Se vor omite acțiuni de intimidare a copiilor, de moralizare și învinuire pentru utilizarea rețelelor de socializare și a internetului, de lichidare a profilurilor de pe rețelele de socializare, discutarea situației altor copii care au devenit victime ale jocurilor online, promovarea situațiilor tragice, verificarea forțată a copiilor.

Surse de informare online recomandate: www.pentruviata.md, <http://drepturilecopilului.md>, www.mirt.md, www.siguronline.md, <http://amicel.cnpac.org.md>, <http://new.neovita.md/>.

Instituția de învățământ contribuie la creșterea nivelului de conștientizare a părinților referitor la fenomenul suicidului la copii, prin înputernicirea lor și abilitarea cu strategii și metode de educație a copilului bazate pe comunicare, respectarea drepturilor și satisfacerea tuturor nevoilor, în mod special a celor psihoemoționale.

Ministru

Corina FUSU